

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
Egy évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt — kr.

Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő. Ide intézendők a reklamációk is.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben — vidékről pedig a postahivatalok útján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.
 A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.

Hirdetés vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr. Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál, a szerkesztőségben, valamint Zichermann H. közve-títő irodájában is.

Név nélkül, vagy bérmentlenül beküldött levelek nem vétetnek figyelembe.

Kéziratok vissza nem adatnak

Az impraktikus párt.

A függetlenségi és 48-as párt törekvéseinek elvi helyességét senki sem vonja kétségbe. Minden oldalról elhalmozák olykor-olykor hizelgő nyilatkozatokkal. A kormánypárt, mikor a mérsékelt ellenzék ellen fordul s e párt álláspontjának zavaros voltát akarja kimutatni, rendszeren a függetlenségi párt álláspontjának tisztaságára szokott hivatkozni. Viszont a mérsékelt, vagy a mint magát legújabbán elkeresztelte, a »Nemzeti párt« pedig a honossági vitáig pártunk fegyvertársaként viselte magát s e vitában is, noha ellenünk szavazott, a függetlenségi párt szándékainak tiszteletreméltó igazságát a mérsékelt ellenzék nem egy hatalmas szónoka dicsérettel emelte ki.

Pártunk ellen a kormánynak és egyik pártnak sem volt egyéb kifogása, mint az a vád, hogy mi elérhetetlen ábrándok után futkosunk. Mint ideális célt, Magyarország függetlenségét, ők is a magok végcéljának ismerik — vagy úgy mondják legalább. Csakhogy azt oly távoli czélnek tekintik, a melyért most küzdeni még nem lehet s előbbvalónak tartják a mindennapi élet bajainak leküzdését, programjukból inkább elejtven a távoli nagy célt, a szerintök közelebb eső czélok elérésére fordítván

erejüket. Szóval ők gyakorlati politikát követnek, a függetlenségi és 48-as párt pedig impraktikus eszmék után vadász.

A politika pedig a gyakorlati élet mestersége s ezért a nemzet, ha szerencsétlenségbe nem akar rohanni, a függetlenségi és 48-as párt politikáját magáévá nem teheti. Ez az ellenpártok logikája s ezt a logikát öltötte fel a függetlenségi és 48-as párt egy kicsiny töredéke a személyi villongások álarczául, mikor az »új kiegyezés« ál-programját kitalálva, a közös pártkörből kilépett.

Ideje volna egyszer e koholt vádakra keményen a szemébe nézni. Nem kerülne valami nagy erőfeszítésbe. Annak a mindennapi életnek a bajai, a melyre a közjogi alapon álló pártok a magok gyakorlatiasságát fitogtatva, ellenünk minduntalan hivatkoznak: igenis az az ezer calamitással zaklatott mindennapi élet mutalja meg a nemzetnek, melyik pártot keresse az igazi gyakorlati politikát.

A függetlenségi és 48-as pártot a maga szigorú közjogi álláspontja soha sem akadályozta meg abban, hogy a kormány részéről előterjesztett üdvös törvényjavaslatok tárgyalásában egy minden gyakorlati érzékkel bíró országos párt komolyságával részt ne vegyen s a he-

lyes kezdeményezést örömmel ne üdvözölje. A ki a legutóbb lefolyt képviselőházi tárgyalásokat figyelemmel kísérte s van benne ez igazságnak egy atomnyi szeretete: bámulva és megbotránkozva fogja kérdezni, ez hát az a párt, a melyet merev ellenzékeskedéssel s egy »távolí ábránd« miatt mindent valódi gyakorlati szükséglet szem előtt tartó javaslat elleni állás-foglalással mernek vádolni?

Ellenben a mai közjogi alapon folytatott politika tulkapásai egyre jobban és jobban megvilágítják a közjogi ellenzék törekvéseinek gyakorlati értékét. Ime, a mai kormány politikája oly közjogi monstrumokat szül a világra, mint a consuláris bíraskodásról szóló törvényjavaslat, mely a 67-es kiegyezés alapelveit is fenekestül felforgatva, közös ügyet teremt Ausztria és Magyarország között, még az igazságszolgáltatásból is, mely nem képez közös ügyet még Magyarország és Horvátország között sem. Benső elégtelével látjuk, hogy e rettenetes javaslat ellen éppen a mérsékelt ellenzék részéről készül az a hatalmas támadás, mely a függetlenségi és 48-as párt közjogi politikájának fog fényes igazságot szolgáltatni.

Phrasisokkal nemcsak az ábrándozók, de a materiális léhaság emberei is

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

Nem jókor születtem...

Nem jókor születtem,
 Késő ivadék én,
 A század zajába
 Idegenül lépven.

Egy letűnt korszaknak
 Végő maradványa,
 Letarolt őserdő
 Kései hajtása.

Távoli bérczekről
 Bágyadozó kúrtság,
 A nagy messzeségben
 Sehonnán viszhangozó.

Szól a kor; hiába,
 Én nem értem őtet;
 Szólok én, nem érti
 Ő a múlt időket.

Hajnalt köszönt a kor,
 Most ragyog ki napja;
 S lelkemen az alkony
 Ködöl rajzolatja.

Szilaj gépezete
 Zakatol körültem.
 S én sodró szelében
 Állok megkövülten.

Állok álmodozva,
 Én magam egy álom, —
 Nem is ébredek már,
 Csak egy más világon.

Igmándi Miklós.

A magyar arany regéje.

— A »Debreczen« eredeti tárczája. —

Anatóliai barangolásaim közepette nem egyszer akadtam a török-magyar barátságának népmondai nyomaira. Számos monda őrizi a török nép ajkán e barátság és a két nép közötti gyakori érintkezés emlékét. Ezek közül a legérdekesebb mondanak egyike a következő naiv elbeszélés, melyet egy brussai kávéházban beszélt el nekem egyik barangoló társam, a ki mikor megtudta, hogy magyar vagyok, mindenképp azon volt, hogy a két nemzet rokonságát minél erősebb argumentumokkal bizonyítsa.

Társam egy aranysináló dervist emlegetett egyre, a kit egy magyar király hívott volt

valamikor az országba, ettől tanultuk volna a pénzcserélést. Ime e dervis története:

»Közepette a kisázsiai hegyeknek, nagy elvonultságban éledgett egy nagy tudományu dervis. Alláhhoz való könyörgésekkel és alimizna-osztogatással töltötte el minden idejét és folyvást csak azt kutatgatta, hogy hogyan lehetne közönséges érczből aranyat csinálni. Addig addig, hogy megtalálta a módját és felfedezte az aranysinálás titkát.

Elterjedt ennek a híre az egész világon, még Magyarország királya is megtudta a dolgot. Hírvivőket küld a király a híres dervishez és meghívja, hogy látogasson el királyi udvarába. Sokat szabadkozott eleinte a dervis, de addig beszélték rá és addig kérték a király emberei, míg ráállott az aranysináló és utnak indultak messze Magyarországra.

»Igaz-e — kérde tőle a magyarok királya — hogy felfedezted volna azt a titkot, a melyet évezredek óta mindhiába kerestek az emberek?»

»Alláh áldjon meg hosszú élettel és boldog kimulással« volt a dervis válasza. Ezzel előmutat egy napnál is csillogóbb aranyat, mely sarga réz közé volt vegyítve.

szívesen dobálnak, ha hatalmi érdekeik úgy kívánják. A szigorú megfontolás előtt olyan léha praxisnak bizonyul a gyakorlatatlanságnak pártunk ellen támasztott vádjai is. Az a nagy gyakorlatiasság, melylyel a tulajdonon oly fennen dicsekednek, a közgazdasági politika terén érvényesülhetne mindenképp. — Magyarország mai közgazdasági politikájában azonban hála Istennek nem a szabadelvű párt jogeladó politikája kezd immár érvényesülni. Hanem kezdetét vette az a processus, mely egyúttal a mi ábrándainknak is lassu megvalósulását jelzi, kezdetét vette Magyarország közgazdasági önállóságának politikája.

Nem Baross Gábornak akarunk tömjénezni. Ő csak egy ember, a kit dicséret legfőképp azért illet, mert szakítva az általa is szolgált kormányrendszer orthodox programjával, közeledik az üres ábrándok ama százszor megcsufolt pártjához, mely programjának egyik sarkalatos pontjával eleitől fogva a közgazdasági önállóságot hirdette. A kereskedelmi miniszter álláspontjának diadalában azért mi korántsem a kormány, hanem annak a politikának diadalát látjuk, melyet impraktikusnak hirdettél és hirdet még ma is a kormány és egész pártja. — Ime a jövő Magyarország képe kezd kibontakozni a gyáva kételkedés és go. nosz vádaskodás ködeiből, melyet megaranyoz a függetlenségi és 48-as párt elvűsége. Ime, mint a világtörténelem megannyi válságában, most is bizonyul, hogy az elvekhöz való kitartó ragaszkodás a leggyakorlatibb politika s talán nem nagyon messze már az idő, mikor a tulsó tábor saját kérdésével megalázva kénytelen a tért átengedni annak a politikának, melyet szívárvány kergető gyermek játéka gyanánt megmosolygott.

B. S.

Országgyűlés. A képviselőház ülése febr. 5-én. A gyári alkalmazottak betegség esetén való segélyezéséről szóló törvényjavaslatot esütőtörökön részleteiben is letárgyalta a képviselőház. És bár módosítványok nagy számmal kerültek a ház elé, a tárgyalás szerfölött gyorsan ment úgy hogy már egy órakor véget ért az ülés, mert ekkorra befejezték a részletes tárgyalást. A czímmel volt egy kis általános vita, amennyiben *Apponyi Albert* gr. reflektált a Tisza István és Hegedűs Sándor beszédeire s az általa felvetett kérdésekhez *Tisza István* és *Baross* miniszter is hozzászóltak. A módosítványokat jobbra bővebb indokolás nélkül adogatták be s így egy szakasznál sem volt nagyobb vita vagy élénkebb eszmecsere. Több módosítást fogadtak el *Neumann Ármintól*, *Hieronymi Károlytól*, *Tisza Istvántól*, *Perlaty Elek* előadótól. Ezekon kívül adott be módosításokat *Gaál Jenő* és *Kaas Ivor*. *Csanády Sándor* abbeli felszólalására, hogy a ház nem határozatképes, a tanácskozás közben az elnök felfüggesztette az ülést és megszámláltatta a képviselőket, de kintunt, hogy a ház határozatképes és így a tanácskozást folytatták. Az ülés végén az elnök előterjesztést tett a ház legközelebbi munkarendjéről.

A képviselőház ülése febr. 6-án. A képviselőház tegnap rövid ülést tartott, melynek első tárgya az ipari és gyári alkalmazottak betegség esetén való segélyezéséről szóló törvényjavaslat harmadik megszavazása volt. Ezután *Daróczy Ignác* referálta a métermérték behozataláról szóló 1874. VIII-ik törvényzikk némely határozatának módosításáról szóló törvényjavaslatot. A nemzetközi mértékbizottság ugyanis új mértékeket állapított meg s az e tárgyban összehívott nemzetközi értekezlet 1889. szept. 24-én Párisban elfogadta azokat; ezért kellett nálunk is módosítani az illető törvényt. A ház a javaslatot vita nélkül elfogadta. A mai ülésben fog Szapary Gyula gróf miniszterelnök válaszolni az államvasuti teherdíj szabás ügyében hozzá intézett interpellációra.

* **A primási szék betöltéséről** sok szó van most egyházi és politikai körökben. S elmondhatni, hogy a hány püspök, anynyi a jelölt. Legtöbbet mégis három nevet emlegetnek: *Samassa* egri érseket, a ki iránt hírszerint Szapary miniszterelnök melegen érdeklik, *Schlauch* nagyváradai püspökét, a ki Tiszák támogatnak és *Császka* szepesi püspökét, a kinek Csáky gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter benső barátja. Szóba jött ezenfelül *Hornig* veszprémi, *Zala* győri és *Hidassy* szombathelyi püspök neve is. Ezek a kombinációk azonban alkalmasint nem sokat érnek s aligha lesznek befolyással arra, miképen ha-

tározzon a pápa, a kitől a primási szék betöltése első sorban függ. Utóvégre ez magas és nagy kötelezettségekkel járó egyházi tisztség is s nem csak dus javadalom s betöltésénél nem lehet az az irányadó, hogy a politika vi-zeinek felszínén ma csillogó tiszavirágok kinek akarnak a magok megterhelése nélkül szíveséget tenni.

— **Dunajevszki lemondásával** — mint Bécsből jelentik — az a kérdés merül föl Ausztriában, hogy ki fogja a volt pénzügyminiszter politikai befolyását örökölni. E tekintetben sokan Schönborn gróf igazságügyminisztert tartják a jövő emberének. Taaffe gróf szoros barátságban van vele és általa nagy befolyást gyakorol a cseh főnemességre és nagybirtokos osztályra, mely előtt nagy tekintélye van. — El lehet mondani, hogy Taaffe és Schönborn gróf csinálják ma az osztrák politikát. Dunajevszki bukásával különben még nem érnek véget a cabinetbeli változások. Prazak és Falkenhyayn is bucsut mondanak tárczájuknak, csak annak nem tudják magyarozatát adni, hogy miért nem adták be ezek Dunajevszkivel egyidejűleg lemondásukat. A »Bp. H.« levelezőjének értesítése szerint, Prazak helyére valamelyik ó-csehet hívnák meg. Kérdés azonban, hogy most, az ifju-csehek nagyfokú agitációja alatt, Zeithammer vagy Matusch, vagy bármelyik ó-cseh párti vezérférfiu hajlandó-e tárczát vállalni. Falkenhyayn részére a kormány nyugalmas és elég kellemes állást fog kreálni: kinevezi őt az állami összes javadalom élére. Dunajevszki-nek ilyen atyai gondoskodásra nincsen szüksége, mert gazdagon távozik a miniszteri székből. Vagyonát 2 1/2—3 1/3 millióra becsülik. Falkenhyayn állásának betöltésére Bilinszki képviselő volna kiszemelve: azonban Chlumetzkit is kezdik emelgetni a fölmívelési miniszteri székre, mint a kinek meghívásával a kormány a cabinet paronkivüli jellegét akarná kifejezésre juttatni. Ez a tárcza politikai tekintetben ugys indifferens s a fogna maradni még Chlumetzki kezében is. Kétséges azonban hogy ez a becsavagyó férfiu hajlandó lesz-e az ő jelentőségének illetén elburkolása mellett a miniszteri tárczát elvállalni?

BELFÖLD.

Vasvármegye törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén kimondotta, hogy az árvapénztári tartalék-alapot a maga tulajdonának tekintés a közigazgatási szervezet bármilyen jövő alakításai esetén, a felett jövőben is maga kíván rendelkezni. E határozat kezdeményezője a mérsékelt ellenzéki Ernusz Kelemen orsz. gyűl. képviselő volt.

»Megtudnád-e mondani — kérdi ismet a király — hogy hogyan változtattad át ez érczet arannyá?»

»Alláh segédelmével megmutatom,« mondja a dervis és kér a királytól egy-két darabka rezet. Hozzák az emberek a rezet és átadják a dervisnek. Ott a király színe előtt lát hozzá a munkához, tüzet rakat, felolvasztja a rezet egy üstben, és alig hogy behintett egy porvegyületet, melyet innen Kisázsziából vitt magával, olyan fényes arannyá változott a réz, hogy alig győzött rajta eleget nézni a király.

Meglepte ez a csodálatos felfedezés a magyarok királyát és kéri a dervist, hogy dusszaggá teszi, ha megismerteti az aranycsináló por titkaival.

»Kincsédre nincs szükségem — felelte a dervis — hiszen ha azt akarok, csinálhatok magamnak amennyit csak az eszem kíván. De meg fogadásom is tiltja a gazdagságot. Szegény vagyok, annak akarok maradni; pénz meg egyéb gazdaság nem nekem való dolgok.»

Akárhogy kéri a király az aranycsináló por titkát, hajthatatlan a dervis szíve.

»E titkomat — mondja a dervis — nem árulhatom el se kincsért, se szép szóért. Ha meghalok, velem együtt hal meg a tudományom is.»

»Legalább az emléked hadd maradjon meg« — kéri ismételtén a király. Elővesz erre a dervis egy másik porvegyületet és mondja a királynak, hogy evvel nem csinálhat ugyan aranyat, de ha arany közé keveri, olyan fényessé és csillogóvá teszi, hogy a nap is elhomályosodik mellette. Ezzel átadja a port a királynak és azzal készül vissza Anatóliába.

»Mit kívánsz fáradságod fejében?« — kérdi a dervistől a király.

»Azt az egyet kérném — mondja a dervis, — hogy az én képemet veresd az arany pénzédre.»

Beleegyezett a magyarok királya, és ez időtől kezdve a dervis porával verték a magyar aranyakat.

»Innen van — végzé a mesélő — hogy nektek magyaroknak van a legszebb pénzéd, és hogy a régi magyar aranyon ott az aranycsináló dervis képe.»

Rég elkialtotta már az éjfél az éjjeli őr, midőn végefelé járt a nagyok kávéházában is a mulatozás. Hoztak a szomszéd házakból, honnan párnát meg lepedőt, honnan derékajlat és úgy vetettek ágyat a kávéházban, melyből sebtiben alvó helyet teremtettek. Omer efendi, Alláhnak meg a csausznak ajánlván lelkét,

megannyian nyugalomra tértünk. Csak a zsebeklegények nem hagytak még abba a mulatozással és a másnap korán reggele ott találta őket ismét, társaságában a dalló és tánczó »kislábu«-nak.

Dr. Kunos Ignác.

Hírlap statisztika. Id. Szinyei József, a muzeumi hírlapkönyvtár őre, mint minden évben, ez idén is közzétette a »Vasárnapi Ujság«-ban a magyarországi hírlapok statisztikáját. 1891. év elején az egész országban 645 magyar lap jelent meg, kilenczszel több, mint a mult év elején. Míg a humorisztikus lapok, a vidéki (nem politikai) lapok és a politikai hetilapok száma csökkent, a folyóiratoké tizeneggyel nőtt. A 645 magyar hírlap és folyóirat évi előfizetési ára 2736 frt 50 kr. Budapesten 298 lap jelent meg, a vidéki városok közül Kolozsvárt 17, Pécsen, Debreczenben és Nagyváradon 8—8, Pozsonyban, Szatmár-Nemetiben, Nyitrán, Szegeden és Szegszárdon 6—6. Összesen a vidéken 140 helyen 346 lap jelent meg, 1 magyar lap pedig New-Yorkban. Ezenkívül 179 idegen nyelvű lap (1890-ben 167) jelent meg Magyarországon s így az összes lapok száma 843. E szerint 9,558 magyarul beszélő emberre esik egy magyar hírlap, 13,637 németre egy német, 75,662 szlávra egy szláv és 254,919 román ajkúra egy román lap. Általában Magyarországon 16,441 főre esik egy hírlap.

* Szobor a márczius 15-iki eszméknek. Kolozsvárt a márczius 15-iki állandó bizottság vasárnap ülést tartott, melyen az ideai ünnepély megbeszélésén kívül elhatározták, hogy mindazon körök, társaságok stb. a melyek az ország különböző részeiben évenként e nagy napot megünnepelik, felkéretnek, hogy a begyülemelő összegeket a márczius 15-iki eszméket megörökítő szoboralapra legyenek szívesek megküldeni. A szobor-alap jelenleg 2217 frt.

A király Erdélyben. Egyik kolozsvári lap értesülése szerint ő felsége ősszel Beszterczére megy, az ő-zi hadgyakorlatok megszemlélésére. A hadgyakorlatok központja Besztercze lesz.

A közigazgatási reformról szóló törvényjavaslatot gróf Szapáry Gyula e hó végén fogja a képviselőházban benyújtani. A törvényjavaslat már a legkisebb részletekig elkészült, azonban még egyszer a minisztertanács elé kerül, mely annak részletei felett még nem mondott véleményt. Gróf Szapáry azt óhajtja, hogy a közigazgatási bizottság, vagy ha a képviselőház külön szakbizottságot küldene ki, e bizottság a törvényjavaslatot még a husvéti ünnepek előtt letárgyalja, hogy a ház a husvéti ünnepek után azonnal tárgyalás alá vehesse azt. A mi a közigazgatási bíráskodásról szóló törvényjavaslatot illeti, ezt csak a közigazgatási reform-törvényjavaslat után terjesztik a képviselőház elé.

A millenium megünneplésével már a minisztertanács is foglalkozott. Elvben elhatározta, hogy az ezredéves ünnepélyt 1895-ben, vagy 1896-ban tartják meg, de semmiestre sem korábban. Az ünnepélyek programjának megállapítására s az állam részvételének meghatározására a minisztertanács előkészítő és végrehajtó bizottságot küldött ki, melynek tagjai: gróf Szapáry Gyula miniszterelnök, Wekerle Sándor pénzügyminiszter, gróf Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi miniszter és Baross Gábor kereskedelmi miniszter.

Az oláhok és a kisdedóvás. A tordai, marosludasi és felvinczi kerületek oláh lakosságát Ratiu János dr. tordai ügyvéd, két társával, e hó 12-én Tordán tartandó gyűlésre hívta össze, melyen tiltakozni fognak a kisdedóvás-javaslat ellen. Ugyanezen a napon a Román-Boksán vidékén lakó oláhok is gyűléseznek. A szilágyvidéki és szathmári oláh papok meg Nagy-Bányára hívták össze híveiket. Ebből a gyűlésből az oláh nyelven és valláson ejtett sérelmek ügyében a kultuszminiszterhez és országgyűléshez feliratot intéznek. Szatmármegyében, Szatmereanu ezimel, új oláh pénzügyintézet van alakulóban.

KÜLFÖLD.

Arnauta lázadás. Belgrádlól jelentik, hogy Ó-Szerbiában, Drenicza közelében arnautalázadás ütött ki. A fölkelők, kiknek a száma 2000-re rug, elűzték a török hivatalnokokat. A kerületi főnök Pristinába menekült. Dreniczában állítólag minden állami épületet felgyújtottak. Az arnauták már Pristinát fenyegetik.

Bismarck emlékiratai. Bismarck herczeg, a ki jelenleg emlék-iratain dolgozik, fölkerlte Andrassy Gyula gróf özvegyét, hogy férje hagyatékából engedje át neki felhasználás végett azokat az iratokat és levelezéseket, melyek személyével összeköttetésben vannak. A grófné készséggel teljesítette a herczeg kérését.

Az oportói katonai zendülés sokkal jelentékenyebb volt, mint a minőnek az első jelentések feltüntették. A halottak száma 50, a sebesültek pedig 200-ra rugott. Az egész országban nagyon el van terjedve a köztársasági propaganda, mely a zendülést előkészítette. Hogy ez nem sikerült, csak az az oka, hogy a jelszót táviratilag akarták közölni a többi városokkal s a kormány így rájött, hogy valami készül. A jelszót közlő táviratok nem küldettek el s így csak Oportóban tört ki a zendülés.

Ferencz Ferdinánd főherczeg szerdán d. u. utazott el Bécsből s már azóta meg is érkezett Szentpétervárra. Egy bécsi távirat szerint a főherczeg királyunktól sajátkezüleg irt levelet vitt a czárnak.

A távozó Natália. Natália volt szerb királyné végleg el van határozva Szerbiát elhagyni s vissza nem térni fiának, Sándor királynak nagykorúságáig. Nyáron és tavasszal Brünnben, ősszel es télen Pétervárot fog tartózkodni.

Gladstone indítványa. Az angol alsóház febr. 4-iki ülésén Gladstone törvényjavaslatot indítványozott az iránt, hogy a nagy-britanniai lordkancellári és az irlandi alkirályi méltóságokra *katholikusok is kinevezhetők legyenek.* Smith, a kincstár első lordja, a kormány nevében a bill elvetését indítványozta, s azt a többség el is vetette.

A brüsszeli lázadás. A brüsszeli katonai lázadás, mint a belga fővérosból írják, nagy izgalmat kellett az egész országban. A letartóztatott katonák forradalmi nótákat énekeltek s kijelentették, hogyha vasárnapig nem kapnak szabadságot, az egész brüsszeli helyőrség föllázad. Azt javasolják, hogy jó volna a brüsszeli helyőrséget más városával fölcserélni. A király a hadügyminisztert Laekenbe hívta s felszólította, hogy a legszigorubb rendszabályokhoz folyamodjék. A minisztertanács folyton tanácskozik. A helyzet veszélyes.

Az olasz kormányválság még mindig nincs elintézve. Olasz képviselői körökben azt beszélék, hogy a király Rudini képviselőt bizta meg a cabinet-alakítással.

Debreczen történetéből.

(Adalék a gróf Gyulai-féle Macs és Kis-Hegyes nevű pusztá-rész birtokok történetéhez.)

Írta: **Szűcs István.**

Debreczen városa előjáróinak régi időktől fogva meg volt az az elvitázhatalatlan érdeme, hogy ők az aljas önzésen felülemelkedve, a közszolgálatban mindig a város javát és a nagy közönség előnyösén felfogott érdekét tartották szemek előtt. Ha mégis hivatali eljárásuk olykor-olykor nem találkozott kellő sikerrel, ők azért nem vonhatók a történet ítélszéke előtt felelősségre, mentességük szolgál azon körülmény, hogy mint emberek, ők sem voltak tévedhellenek, de mentességük szolgáljon főképp a tapasztalás oktatásából merített azon igazság is, hogy meghiusul a legügyesebben kieszelt számítás is, ha azzal legyőzhetetlen hatalmu tényezők állnak szemben. — Ez állítás beigazolásul álljon itt e következő példa.

Az 1818-ik év folyamán Debreczenbe jött Horvátország bánja, a bécsi cs. kir. főhaditanács elnöke, tábornagya, több katonai és polgári érdemrendek nagykeresztés vitéze, v. h. tanácsos, marosnémeti gróf *Gyulai Ignác* s megszállott a »Fehérlő« című azon vendéglőben, melynek helyisége most Hajduvármegye székhelyeül szolgál. Alighogy megérkezett a bán, azonnal magához kérte Debreczen városának akkori legelső tisztviselőjét: *Simonffy Sámuel* főbíró. Ez nála megjelenvén, ő a fölöl értesítette a főbíró, hogy ő, mint a gr. Gyulai nemzetség teljes meghatalmazottja gyanánt jött Debreczenbe s ily minőségben nyilvánítja, hogy miután a gr. Gyulai nemzetség tulajdonához tartozó Macsi és Kis-Hegyesi birtokrészek zálogosság ezimel Debreczen város közönségének volnának haszonvétele alatt, a kikötött zálogévek pedig már lejártak; ennél fogva felhívja a főbíró, mint a város legfőbb tisztviselőjét, hogy vagy egy határozott mennyiségben kitett pénzügyösszeget fizessen a város zálogpótlék (auctio) fejében a grófnak, a miért új zálogos évek fogának a város közönségének a gr. Gyulai család részéről engedélyeztetni, vagy pedig, ha ez bármely okból nem történhetik meg, az eddig a város által zálogban tartott pusztarész birtokok, a rajtok levő zálog-summának a grófi család által azonnal történendő visszafizetése

mellett, bocsáttassanak ki, ellenkező esetben a zálogban tartott ingatlanok visszabocsátására a város közönsége perbe-fogás által fogna szoríttatni.

A főbíró átlátván, hogy a grófnak ezen beszéde sokkal komolyabb és hangsúlyozottabb modorban volt tartva, mintsem hogy kitérésekkel lehetett volna huzni az időt, minden tisztelettel válaszolta, miszerint ő arra, hogy maga oktából teljesen kielégítő választ adhasson a gróf kívánatára, magát nem érzi jogosítottnak, hanem halasztási időt kér addig, míg ez iránt a maga útján megadhatná a kívánt választ. S abban történt a megállapodás, hogy a feleltre 48 óráig fog itten Debreczenben várni a gróf, annak elteltével határozott feleletet követelvény. S ezzel a gróf és főbíró egymástól elváltak.

Mielőtt a történet folyamán tovább menénk, állapotunk meg egy kevésbé és ismerkedjünk meg röviden a város akkori főbírájának életrajzával.

Simonffy Sámuel még II-ik József császár uralkodása alatt a gróf Teleky Sámuel nagyváradi-kereki főispán kormányzása idején Debreczenben szervezett közigazgatási és törvénykezési bíróságnál kezdette szolgálatát. — Majd II-ik József halálával az abszolút hatalom megszűnván, a bekövetkezett alkotmányos időszakban ő, ki ugy a közigazgatási, mint törvénykezési jártasságot már megszerezte, bár léphetett volna megyei szolgálatba vagy kormányzásoknál vállalhatott volna alkalmazást, mindezt nem cselekedte, hanem Debreczen város tisztviselői karába kívánt bevétenni s így koronkénti választás útján előbb a városi jegyzői, majd tanácsnoki, végre Szombati István főbíró halálával főbírói hivatalra megválasztatott. Erkölcseiben feddhetlen, jellemében szilárd, kedélyében kissé fanyar, hígadt véralakánál fogva mindent megfontolva tenni szerető, igazságos, nyájas és emberséges bánásmódu, csendes és soha heves indulatoskodásra magát elragadtatni nem engedő, vett bánásmódokért soha bosszúnt allani nem kívánó, de sőt saját tekintélyének lealacsonyítása nélkül engesztelődés útján ellenfelét megnyerni kívánó, minden embertársai, közelebről pedig a szegényes állapotban lévő és nyomorultak sorsa iránt melegen érdeklődő, hivatali eljárásában maga is pontos lévén, az alatta szolgáló tisztviselőktől is hasonló pontosságot megkövetelő. Alakjára nézve ajánlatos külsővel bírván, járásában-keelésében, minden mozdulatában egy tekintetre felismerhető volt, hogy benne nem mindennapi embert, hanem Debreczen város főbíráját látja a szemlélő. — Mint főbíró, ugy a tanácsnokokból álló tanácsülésnek, polgári és bünyenyítő törvényszékeknek, mint a tanácsnokokból és választott hites közönségből álló közgyűlésnek is ő léven elnöke, habár éles eszénél fogva minden szönyegre került ügyben is átlátta a tárgy valódi fekvését, azért saját véleményét keresztül erőszakolni nem kívánta soha, hanem az ügyhöz hozzászólani feljogosítottak nézetét meghallgatván, az ügydöntő határozatot mindig a többség akaratjához képest mondotta ki, ha a szükség ugy kívánta, külön véleményét jegyzőkönyvbe vétette. Mint családfő nagykorúságra jutott 6 fiu és 4 leány gyermeknek lévén atyja, nejevel, a kegyes életű Bélyey Erzsébettel, debreczeni volt predikátor Bélyey Péter leányával, patriarchális életet folytatván, mint a debreczeni ref. egyházközség főgondnoka, vallását igazán szerető s egyháza javát szíven hordozó lévén siettetta a nagytemplom építésének munkáját, mit a nagy templom tornyán levő vitorlára vésett s az ő családi és keresztnevének kezdőbetűi: S. S. igazolnak. Ily szép tulajdonokkal bíró férfit nem esuda, ha életében a nép kedvelte, 1821. évben elhunytát pedig fájdalmas érzések között fogadta, mit bizonyít az ő végtisztviségtétele alkalmából Szoboszlai Pap

István debreczeni predicator által tartott halotti beszéd is, melynek alapigéje a bibliából ezen szavakban volt véve: »Meghala Sámuel és siratá őt egész Izrael.«

De térjünk át felvett tárgyunkra.

A mint a főbíró a fent címzett grófnál tett tisztelgésből a városházához megérkezett, azonnal sürgősen megtette a kellő intézkedéseket. Megjegyeztetik itten, hogy Debreczen városának régi időktől fogva kétféle levéltára van, egyik a mindenki által szabadon használható *közlevéltár*, másik pedig az u. n. *magán-levéltár*. Ez utóbbiban őriztetnek a város birtokviszonyaira vonatkozó ügyiratok, melyeknek régi időkből fogva gondozása és felügyelete a tanácsnokokból és választott hites közönségből alakított bizottság volt, kezelője pedig és közvetlen gondviselője a tanácsnokok közül választott u. n. archivarius senator. Tehát a most nevezett közegek hívtak fel a főbíró által közretanácskozás végett és miután az ügy nagy fontosságánál fogva sok megvitatót igényelt, elvégre is az ment határozatba, hogy a zálogos évek lejártá nem volna bebizonyítható, a zálogos birtokon fekvő pénzösszeg oly tetemes, hogy annál több terhet a zálogba levő birtokok meg nem bírának, annál fogva nem érezheti magát indíttatva a városi előjárás arra hogy zálogpótlék cím gyanánt új összeget fizessen, a zálogba tartott birtokokat pedig visszabocsátani azért nem hajlandó az előjárás, mert reméli, hogy bepereltetése esetén magát a szóban forgó zálog-birtokok megtartásában megvédelmezheti.

A mint ezen döntő határozatról a főbíró tiszteletteljes szóbeli jelentése után értesítve lett a gróf, kellő udvariassággal bocsátotta el magát a főbíró, hanem azonnal magához hívatta a Debreczenben székelő tiszántuli kerületi táblánál működött egyik legkeresettebb ügyvédet, Nagy Gábort, kit alacsony természetű közönségesen kis Nagy Gábornak hívtak. Ennek utasításul adta, hogy a kérdésben forgó macsi és kis hegyesi pusztarész birtokok iránt a gróf felperessége alatt Debreczen város közönsége mint alperes ellen a zálog visszaváltó pert azonnal kezdje meg. S a per Szabolcsmegye alispáni bírósága előtt folyamatba tétetett és változó szerencsével tárgyalatott, mert az alispáni bíróságnál a város közönsége lett nyertes s felperes gr. Gyulai család kerestével elutasított. Ezáltal a per Szabolcsmegye törvényszékéhez felebezett, itten a felperes gr. Gyulai család lett nyertes, Debreczen város közönsége a zálogba tartott birtokoknak, a váltáspénz visszakapása mellett, kibocsátására utasított. A város közönsége megfelelőleg folytán a királyi tábla Debreczen város közönsége javára hozta meg ítéletét, míglen a grófi család felebezése folytán a per alperes város közönségének hátrányára döntetett el. A perben vitatás tárgyai voltak a zálogos évek le vagy le nem telése, továbbá hogy a zálogból visszadatni kívánt ingatlanok mennyisége és hol fekvése nincs bizonyítva, továbbá hogy a zálog summa Debreczen város által a zálogszerződés megkötésekor nemcsak készpénzben fizettetvén, hanem skófiatok, csótárok és más hadviselésre alkalmas tárgyak is adatván, azoknak valódi becsértéke ma már meg se volna határozható s így a zálogos summának igazi értéke nem is volna megállapítható. És habár mindezeket s ehhez hasonlókat a legjobb hiszemmel hozta is a perben felalperes város, érezvén azonban e részben ügyének mindig kétesebbé vált kimenetelét, nem szünt meg nagyobb számu küldöttség által, mely Pesten, Bécsben, Zágrábban is megfordult, engesztelésre bírni felperes grófi családot, mind hiába. Meghozván a hétszemélyes tábla döntő ítéletét, a mint az jogérvényessé vált, felperes grófi család, mint nyertes fél, végrehajtásra kért és nyert határidőt. A kitűzött hatá-

ron Szabolcsmegye alispáni bírósága, mint első bíróság, végrehajtás-céljából a helyszínen megjelent.

Megjegyeztetik itten, hogy az 1848 év előtti magyar törvénykezési rendtartás szabályai szerint az ítélet végrehajtásának meggátolásául az u. n. ellenállás (oppositio) is használható perorvoslatul. Ezen ellenállás abból állott, hogy a végrehajtó bírónak, midőn az működés végett a helyszínen megjelent, a perét vesztett alperes valami erőhatalomra mutató jelvényvel, pl. egy kezében fentartott szék-lábbal elébe állott s ezt mondotta »opponálólok«. Ezen perorvoslat azonban nagyon válságos következménnyel volt egybekötve. Mert a végrehajtó bíró ugyan megértvén az opponálási szándékot, további eljárását azonnal abba hagyni köteles volt, azonban alperes ellenálló fél ellenállása okának adására bepereltetett és ha a bíróság által ellenállásnak oka helyesnek nem találtott, mint per-vesztes fél az anyaperbeli minden költségeken felül 200 frtban és az időközileg felvett minden haszonvételekben elmarasztaltott.

Debreczen város közönsége is, mint alperes, midőn ellenében az anyaperbeli ítélet végrehajtása céljából a kiküldött alispáni bíróság megjelent, opponált, de ellenállását nem követte szerencsés siker. Ugyanis ellenállásának okadására pereltetvén be, azzal védekezett, hogy midőn az anyaperbeli ítéletben a gr. Gyulai nemzetség részére a macsi és kis-hegyesi pusztabirtokok fele részének kibocsátása van elrendelve, ezáltal a birtok hofekvése nincsen kitüntetve. Erre felperes grófi család azt válaszolta, hogy a zálogszerződési levélben ezen tétel áll: »medietas praediorum Macs et Kis-Hegyes«, ezáltal a macsi és kis-hegyesi pusztabirtokok hasonfele értetvén, ám mérsele fel alperes város közönsége a macsi és kis-hegyesi pusztákat, hasítottassa mérnök által két egyenlő részre, válaszsza és tartsa meg alperes város közönsége a kérdéses pusztáknak Debreczen város felől eső felét, a másik felével a grófi család megelégszik s az ellenállás okának adását számon kérő bíróság a felperes gróf által felhozott ezen érvelt fogadta ítélet alapjául s így a város közönsége, mint a mely ellenállásának nem adta helyes okát, az ellenállásnak minden költségeiben elmarasztaltott s tetemes veszteséggel volt kénytelen megválni a macsi és kis-hegyesi pusztabirtoktól. Azon polgárok, kiknek a visszabocsátott részirtokok tanyaföldekül szolgáltak, a város által máshova lettek elhelyezve.

És mint tanuló gyermek 1823-ik év tavaszán kerülvén be Debreczenbe, elevenen emlékezem, hogy ugyanazon évi Szent-György-nap táján, kosztadó gazdám sógora, Kiss György, kis-mester-utczai jó módu polgár, kiknek eddigi tanyatelepe a gr. Gyulai-féle Macson létezett, engem kosztadó gazdasszonyommal (Kiss György nővérével), kivitt könnyű szekeren a volt tanyájára, honnan Kiss György más helyre átköltözendő lévén, az elhordható épületi anyagokat elszállította. Ott láttam, imitt is, amott is, a düledező tanya-épületek füstölő romjait, melyek mind egy darabig elpusztítandók voltak. És ha mai időben a Debreczenből Balmaz-Ujváros felé menő utas, a »Látókép« nevű esardától a »Vinyo« nevű korcsma felé vezető uton észak-kelet felé eső földterületen csakis vetés-földeket szemlél, nem így sóhajthat-e fel a költővel: »Nunc seges est, ubi Troja fuit!?!« (»Mostan csak vetés van ottan, hol hajdan Troja városa állott.«)

Nagy Gábor ügyvéd, habár mint felperesi ügyvéd megnyerte is a pert, melyben felperest képviselte, érezvén itt Debreczenben nagy népszerűtlenségét, Pestre költözött el, úgy híven, hogy ottan szinte keresett ügyvéddé válik. Ebben ugyan csatlakozott, mert az ő neve a pesti nagy híru ügyvédek: *Kubinyi Miklós, Benyócski Péter, Háder György, Hanzóli János,*

Lissorényi Antal nevei mellett homályban maradt, csakis Kubinyi Miklós jóvoltából nyert néhány clientélát s így nagy nehezen tengette maga és családja életét s az addig keresett szereményt fogyasztotta, míg végre azon válogatott könyvtára is, mely rakva volt az ó klasszika irodalom és újabb franczia, német remek-írók műveivel, lassanként antiquariusok kezébe jutott.

E könyvgyűjteményre való visszaemlékezés maig is azért kedves előttem, mert én annak Pesten, kir. táblai jurátus koromban, sok hasznát vettem. Tudnillik Nagy Gábor ügyvéd és boldogult atyám, a debr. kollégiumban való tanulások idejében, kortársak és jó barátok voltak. Ez egybekötötésnél fogva én bejáratos és szívesen látott vendég voltam Nagy Gábor ügyvédnél és ennek családjánál Pesten, három-korona-utczai lakásukon. Nagy Gábor széles olvasottságu és nagy tudományu ember lévén, szívesen társalgott velem s és én az ő elbeszéléseiből sok hazai történelmi és államjogi tanulságot merítettem. Az ő utasítása folytán az ő könyvgyűjteményéből sok hasznos munkával ismerkedtem meg, például *Michelet, Niebur, Willenaine* nagybecsü műveivel. Ő tőle értesültem a szóban forgó zálog vizsgaváltási pernek általam közölt lefolyásáról is.

Az obsit.

— A Komáromi-féle házból. —

A kalapját ráteszi a fűtyköse fejére, úgy támasztja oda az ajtó sarkába a nagy kutya-ütőt és aztán illedelmesen kopogtat.

— Szabad.

Még egyszer megsimítja haját a tenyerével és belép. Egy hosszú, fekete szakállu ur előtt katonásan »haptakba« vágja magát.

— Balog János, az obsitomért jöttem.

Kikeresik neki a nagy szabadságu levelet, aztán oda adják a kezébe.

Balog Jánosnak felragyog a szeme — itt van hát az az irás, a melyről annyit notáztak a kaszárnyában. Szinte kedve lett volna rá gyujtani most is, ha annyi ur nem lett volna a szobában, hogy:

»Kezemben a szabadságu levelem, Ej, haj, már ezután nem katona a nevem.«

De mégis elszomorodott, mikor jobban meggondolta azt a levelet. Ugy érzi, hogy mégsem okoz az olyan nagy örömet, a melyet képzelték róla baka korukban, mert mégis csak nagy szomorúság az, mikor az embernek így a szemébe mondják, hogy nem vagy te már katonának való, öreg vagy már te arra. Pedig úgy érzi, hogy most is jobban eludna benni az ellenséggel, mint tiz hideglelés regruta.

Ugy állt ott a szoba közepén és gondolkodott rajta. A szobában több obsitos is volt, a kikkel együtt szolgálta a vitézi életet. Akkor még karcsu, pelyhedező bajszu legények voltak s igazsággal rászolgáltak a fűrge-baka nevezetre — most már némelyiknek öszes is a haja. Hát Ferkó — az meg poczakot eresztett, pedig ő volt a legczingarabb baka a századnál.

A társait látva, ismét megkapta a lelkét a mult idők hangulata — ez volt ám az idő! Soha sem lesz ő többet olyan nagy ur, mint mikor azt a két csillagot felvarta a parolijára. Még a régi szeretője is »eszébe jutott, ki tudja mi lett azzal a kökényszemü barna lánnyal, talán férjhez is ment azóta, vagy bánatában — meghalt utána. Mert ez is megeshett ám, hiszen olyan gyerek volt ő, a milyenek párját sokáig kellett volna keresni és mégsem találták volna soha. Még tartalékos korában is büszkén mutatott rá a kapitányra, a ki akkor még csak olyan vékonylábu hadnagyoecska volt.

A kapitány ur is ott volt a szobában, a mikor kikapták a végelbocsátó levelet. Balog

János olyan szomorúan nézett maga elé, jól tudja ő, hogy most már nem úgy tekinti őt a kapitány ur, mint ezelőtt, most már ő is »czi-vil bagázsa« — hej, hej, mégis nagy sor az az obszitoság!

Olyan dorgáló szemmel nézett a társaira Balog János. Azok meg úgy örülnek annak a szabadságos levélnek, hogy alig tudnak a börtökben megmaradni, nem is voltak azok igazi katonák.

Azután oda lépett ahoz a fekete szakállu urhoz és megkérdezte tőle: —

— Most már elmehetek?

— Mehet — felelte rá szárazon a hivatalnok.

De mintha egy nehéz kő lett volna a Balog János szívében.

— Nem hívna be többet gyakorlatra?

— Nem — most már maga is népfölkelő.

Balog János úgy szorongatta az obszját, azután felsohajtott keserűségében.

— Nem is vagyok én már ember!

Leontesz.

Ujdonságok.

* **Olvasóink figyelmébe ajánljuk** Szűcs István urnak, Debreczen város nagyrőde-mű történetírójának, lapunk mai számában megjelent cikkét, mely a *Macs és Kis-Hegyes puszták zálogviszaváltási pörére* vonatkozik. Birjuk a Szűcs István ur ígretét, hogy hasonló irányú cikkeivel eszentul is gazdagítandja lapunkat s meg vagyunk róla győződve, hogy olvasóinknak ily helyi érdekű történeti cikkek közlése által kellemes szolgálatot teszünk.

* **A mi bálunk.** A debreczeni függetlenségi párt bálja f. hó 10-én — azaz kedden — tartatik meg a »Margit-fürdő« vendéglőjének termeiben. A bálra már minden előkészület meg van téve s előre is bizonyos, hogy bálunk látogatottság tekintetében nem marad mögötte az elmúlt években rendezett báljainknak, sőt bizonyára felül is mulja azokat. A farsang legmagyarosabb mulatsága meg is érdemli, hogy a közönség tömegesen látogassa.

* **A „Csokonai-kör“** jövő heti csütörtöki estélye kiválóan érdekesnek ígérkezik. *Gáspár Imre* »Parlamentari razjok«, *dr. Bakonyi Samu* pedig »Szerelem büne« című műveiket olvassák fel.

* **Gróf Zichy Géza jubileuma** ügyében holnap d. e. 11 órakor a városháza nagy tanácstermében rövid értekezlet tartatik.

* **A vármegyéről.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága f. hó 9-én tartja meg rendes havi ülését. F. hó 12-én számonkérő szék lesz, — 20-án pedig megyei közgyűlés tartatik.

* **A depr. jogász- és tisztviselői kör** folyó hó 8-án, vasárnap délelőtt 11 órakor saját helyiségében *rendkívüli közgyűlést* tart, melyre a kör tagjai tisztelettel meghívattak. Ezen gyűlés egyetlen tárgya lesz a múlt hó 25-én tartott közgyűlésen el nem intézhető alapszabály-módosítás. *Az elnökség.*

* **Egyház.** A depr. ref. egyház tanács-termében 1891. febr. 8-ik napján d. e. 10 órakor közgyűlés tartatik. Tárgy: folyó ügyek és a parochiális körök szerinti felosztásra vonatkozó javaslat folytatolagos tárgyalása.

* **Körössy Sándor beszámolója.** Körössy Sándor, Debreczen város III. kerületének országgy. képviselője, mint halljuk, e hó 15-én tartja meg beszámoló beszédét a városháza nagy tanácstermében.

* **Az E. M. K. E. bál** bevételéről és kiadásairól szóló részletes kimutatás beküldetett hozzánk. E kimutatás szerint az összes bevétel 759 frt 38 krra, az összes kiadás 239 frt 18 krra rugott, — így a tiszta jövedelem **520 frt 20 kr.** A részletes kimutatást közelebb közöljük.

* **A depr. kereskedő-ifjak önképző egyesülete** 1891. február hó 22-én délután 3 órakor tartja XXIV. évi rendes közgyűlését saját helyiségében, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívattak. *A választmány.*

* **Obsz.** Azon debreczeni illetőségű katonák, a kik az 1878-ben kezdték meg a katonai szolgálatot, *végelbocsátó leveleiket* ma vették át a Komáromi-féle házban levő katonai ügyosztálynál.

* **Móricz Pál fizetéseképtelenné**

lett. Nehány hónap óta rebesgetik már üzlet-

emberek és politikusok körében, hogy a kor-

mánypárt egyik pénzügyi kapacitása, Tisza

Kálmán meghittjeinek egyike, merész spekulá-

ciók révén csőd szelére jutott. Mindenki tudta,

hogy *Móricz Pál* orsz. képviselőről, a báránci

milliomosról van szó, kit főleg a máramaros-

megyei nagyszerű erdeihez épített vasut kevert

vagyonai kalamitásokba. Most tűnik ki, hogy

ezeknek a szállongó híreknek csakugyan volt

alapja: *Móricz Pál* *kérvényt adott be a nagy-*

váradi törvényszékhez, a melyben fizetésre kép-

telennek jelenti ki magát. A bejelentésben elő-

adja Móricz Pál, hogy »a taracsvölgyi vasut

rendezése a kormány által halasztást szenved-

ett.« Neki pedig ebben a vasuti vállalatban

600 ezer frtja fekszik s ezenkívül 50 ezer frt

erejéig váltókezességet is vállalt a vasutért.

Ez anyagi körülményeire — mondja a beje-

lentés — annyira zavarólag hatott, hogy kény-

telen fizetéseit beszüntetni, nehogy egyik hite-

lezője a másik kárára előnyököt szerezhesen.

Fenntartja azonban magának a jogot, hogy ha

a kiegyezés nem sikerülne, maga ellen csődöt kér-

jen. A bejelentéshez csatolt kimutatás szerint Mó-

ricz Pál vagyona körülbelül 1.500.000 frt, a teher

rajta 1.400.000 forint. A nagyváradi törvényszék

tárgyalás alá vevén Móricz Pál bejelentését

elutasította azt formahibák miatt. A bejelentést

ugyanis nem irták alá tanuk s nem adta be

meghatalmazott ügyvéd. A törvényszék tehát

ilyen körülmények közt érdemleges határozat-

ot nem is hozhatott. Móricz Pál első hitelezője

az osztrák földhitelintézet, melynek követelése

első helyen van betáblázva budapesti

házára és biharmegyei birtokára. A második

érdekelt egy pozsonyi takarékpénztár, melynek

félmillió forintnyi betáblázott követelése van

Ezenkívül a nagyváradi pénzügyintézetek is érde-

kelve vannak négy-, öt- és hatezer forinttal.

* **A békés-csabai sikkasztáshoz.**

A békés-csabai népbank bukása következtében

a békés-csabai takarékpénztár is kellemetlen

helyzetbe jutott. A takarékpénztár ugyan egy-

általán nincs érdekelve a népbank bukásában,

de a betevők most tömegesen veszik ki pénz-

zeiket és a takarékpénztár forgalmi tőkéje

lényegesen megesappant. E bajon segítő, a

takarékpénztár tisztelt Wekerle pénzügymin-

iszternél, ki segélyezés gyanánt az állampénz-

tár feleslegeiből rögtön ötvenezer forintot ada-

tott kölcsön a takarékpénztárnak és azonfelül

megígérte, hogy szükség esetén még százezer

forintnyi kölcsönt hajlandó lesz engedélyezni.

A népbank ügyeiről a következő újabb részle-

teket jelentik: Hír szerint a vizsgálatot azok

ellen is ki fogják terjesztetni, a kik évek előtt

voltak a bank igazgatóságának tagjai. Ezek

közé tartozott Szeberényi Gusztáv, a mult

évben elhunyt bányakerület igazgatója, kinek

örökösai most aggodalmas napokat élhetnek.

Az igazgatók eddig lefoglalt vagyona mintegy

százötvenezer forint. A letartóztatott vezérigaz-

gatónak semmi fekvő vagyona sincs, már évek

előtt tuladott ingatlanain, szép házat a mult

évben 36.000 forintért adta el a csabai takarékpénz-

tárnak.

* **Dohánytermelők figyelmébe.**

A dohánytermelés iránt beadott kérelem iver-

ket a dohánytermelők átvehetik a polgármesteri

hivatalban.

* **Nagy sikkasztás Rozsnyón.** A

rozsnyói kir. adóhivatal ellenőre és pénztárnoka:

Kristóffy József a mult héten eltűnt a várcsóból

s utra kelt a sikkasztók menedékhelye, Amerika

felé. Brémából levélileg értesítette egy nejét,

valamint a hivatalt, hogy *kénytelen volt a bün-*

tesítés és a szűgyen elől Amerikába vitorlázni. Az

adóhivatalnál hozzáláttak a vizsgálathoz és kitűnt, hogy Kristóffy már hosszabb idő óta üzte a sikkasztást. Jobban mondva lopott, és pedig úgy, hogy a felek által befizetett adóilletéket s egyéb hivatalos pénzeket zsebre vágta és nem könyvelte el; szerencsések mind-azok, kiknek nyugtájok van. *A vizsgálat eddig 16.000 frt hiányának jött a nyomára;* úgy hírlik azonban, hogy a hiány még sokkal jelentékenyebb.

* **Foghuzás mint iskolai büntetés.**

Egy német falusi tanító, aki »mellék-

foglalkozás« gyanánt fogat is húzott, egyszer

valami rajzfeladatot adott tanítványainak, aztán

kiment a tanteremből. A mikor visszament

tanítványai közé, mintegy nyolccsal nem volt

megelégedve s kihuzta büntetésből 1—3 fogu-

kat. A tanítót aztán bepörölték testi sértés

miatt. A tanító azzal védekezett, hogy ő csak

tejj- vagy üres fogakat húzott ki s ezzel a

növendékeknek inkább hasznukra volt, mint

kárukra. Az esetet megvizsgálták s minthogy

a gyermekeknek tényleg nem történt különös

bajuk, a tanítót csak fegyelmi uton fogják

megbüntetni. Mindenesetre nem közönséges

módja az iskolai fegyelem fontartásának a

foghuzás.

* **A szomszédból.** Kiállítás Nagy-

Váradon. Sal Ferencz nagyváradi polgár-

mester elfogadta a Nagyváradon tartandó ipar-

kiállítás védnökségét. A kiállítás egyidejűleg

fog megtartani az iparos ifjak zászlószentesési

ünnepélyével, mely országos érdekű lesz és a

nyár derakán tartatik meg. — Halál a jég

alatt. A biharmegyei Boros-Telek mellett levő

3 öl mélyesü tó jege egy Osora Flóra nevű

14 éves leány alatt beszakadt. A leány a tó-

ban lelta halálát. — Régészeti muzeum.

A biharmegyei régészeti és tört. egylet nagy-

váradi székhelyén a »muzeum« építése tár-

gyában vasárnap délután ülést tartott és a

beérkezett tervek közül a Rimanoczy Kálmá-

nét fogadta el. A tervet felülvizsgálat vegett

felküldik a miniszterhez. Az épület a költség-

vetés szerint 28.000 frtba kerülne. — Nagy-

Várad lakossága — az idei népszámlálás

szerint — 40.400 lélekből áll. A tíz évi szá-

porodás 6895 lélek, vagyis 22%. Bihar-me-

gye összes népessége 519.034 Szatmárme-

gyéé 302.838, Szabolcs vármegyéé

pedig 243.803 lélek.

* **Építendő akadémia.** A depr. ke-

reskedő tarsulat, mint tudva van, arra hatá-

rozta el magát, hogy az általa eddig is föntar-

tott akadémia számára külön házat építend.

A költségek fedezésére eddig a következő ada-

kozások történtek: Sesztina Lajos, Csanak Jó-

zsef, Kardos László, Szabó Lajos fiaí urak

1000—1000 frt., Györfi Aladár ur 500 frt,

Propper J. czég 500 frt, Kunz József és Társa

500 frt, Steinfeld Antal 400 frt, Geréby Fülöp

400 frt, Vecsey Zoltán 250 frt, özv. Szabó

Lajosné 250 forint, Zádor Lajos 250 forint

Bosznay J. s Tsa 250 frt, Falk T. A. és Tsa

Erher és Fleischmann 200 frt, Baum Miksa 100

frt, Benyáts Emil 100 frt, Weinberger keres-

kedő 100, Ranunkel H. és fia 100 frt, Lippmann

S. 50 frt, Gaszner Károly 50 frt Vagó Andor

50 frt, Klein Mór, 50 frt, Kovács Mihály 50

frt, Varga Lajos 25 frt, Doszpoly János 25 frt

Ganovszky L. 25 ft. Az »István« gőzm. 5000 frt, az

Osztrák Magyar Bank 2000 összesen 15.425 frt

Löfkövicz Arthur az összes tantermeke s tan-

nári szobákba a fali és inga órákat díjtalanul

adja, és azokat szintén díjazás nélkül 5 évig

jó karban tartja.

* **A népkönyvtárak Bihar-me-**

gyében. A bihar-megyei tanfelügyelő, a vár-

megye közigazgatási bizottságának legutóbbi

ülésén beterjesztett jelentésében, biztató képet

adott a községi népkönyvtárak terjedéséről. A

jelentés egyenként felsorolta a járásokat és

községeket, melyekben már a községi népkönyv-

tárakat felállították, vagy a létesítést elhatá-

rozták. A központi járás — mint a nagyváradi

»Szabadság« írja — tíz, a berettyó-újfalui

nyolcz, a bihartordai hét, a cséffai nyolcz, az

élesdi egy, az érmihályfalvi öt, a margitai egy,

a mezőkeresztesi három, a székelyhídi járás

öt községében van már községi népkönyvtár,

a szalontai járásnak pedig összes községei el-

határozták annak létesítését, sőt ez utóbbi járásban van oly község is — Erdőgyarak — mely egyszerre nagyobb terjedelmű könyvtár szervezését határozta el. A m.-keresztesi járásban még legalább 8—10, a szalárdi járásban 6—8, a derecskei járásnak pedig összes községei a folyó és legközelebbi hónapban a népkönyvtárakat létesíteni fogják. Biharvármegye ezzel nemcsak példát adott a többi törvényhatóságoknak, de egyúttal hazánk összes megyéi között egy a községi népkönyvtárak számára, mint a megyei községek arányára nézve a legelső helyet foglalta el. A jelentés meghallgatásakor a bizottság tagjai lelkes éljenzésben törtek ki.

* **Földrengés.** Jáva szigetén jan. 12-én nagy földrengés volt, mely szörnyű károkat okozott Joana városában. A kínai városrészben majdnem valamennyi ház rommá lett, az európai városrészben alig maradt ház, a mely lakható lenne. Tizenkét ember meghalt és tizenhét megsebesült. Jáva nyugoti és középső része szintén sokat szenvedett a földrengés miatt.

* **Massenet kalandja.** Massenet »Lahore király» első előadására Bordeaux-ba utazott és a város első vendégfogadója szállott. Egy napon azt jelentették be neki, hogy egy hölgy akar vele beszélni. »Jól van, jöhet» jegyzé meg a mester. A szolgálta azonban nem sokára visszajött és kijelentette, hogy a házi rend értelmében magános hölgyeket a vendégfogadóban elfogadni nem szabad. »Még nekem sem — kiált fel a mester — hisz már nagyapa vagyok», de a szolgálta váltig az állította, hogy e szabály alól nincs kivétel és így Massenet e miatt annyira megharagudott, hogy rögtön ott hagyta a gyalázatos vendégfogadót és még azon az estén másik vendégfogadóba költözött át.

* **Az orvos és ápoló regénye.** Beesben nagy feltűnést keltő szerelmi dráma történt szombaton. Egy ottani szállodában ugyanis közös elhatározással atropinnal megmérgezte magát egy fiatal pár. A férfi neve dr. Huber Gyula, az asszonyé Fuchs Mária. Huber segéd orvos volt egy magántérbolydában és ugyanott volt alkalmazva Fuchs Mária is mint ápolónő. Megszerették egymást s mert nem volt reménységük, hogy egymáséi lehetnek, elhatározták, hogy a halálban egyesülnek. Dr. Huber állapota a legnagyobb mértékben veszélyes. A szerencsétlen embert nem is lehet megmenteni. Az asszony azonban talán felépül.

* **Adakozás.** A debreczeni csizmadia iparos ifjuság betegsegélyző egylete pénztára javára ujabban adományoztak: Pongó Lajos ur társulatunknak buggó elnöke 2 frtot, Bakóczy János ur 2 frtot, Kupecz Mihály ur 1 frt 50 krt, Ballainé asszonyság 1 frt 50 krt, Kálmándi István ur 1 frtot, Böcsi Sándor ur 50 krt, Horváth Mihály ur 50 krt, mely nemes tettökért fogadják hálás köszönetemet az ifjuság nevében. Varkoly József ifjusági elnök.

* **Kerestetik** egy helybeli ügynök, aki egy könnyen eladható cikket magával vihet. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Színház.

— Febr. 5 —

Lászné jutalom-játéka.

Telt ház előtt folyt le csütörtökön este a Lászné jutalom-játéka. A megjelent nagy és díszes közönség arról tanuskodott, hogy a debreczeni közönség nemcsak az énekesnők, hanem a drámai művészet papnői iránt is teljes elismeréssel viseltetik, ha azok elismerésre méltók.

Lászné ezek közé tartozik. Alakításait öntudatosság, szabatoság és erő jellemzik. Szerepét nem csupán általánosságban domborítja ki, hanem minden apró részletet figyelmesen tanulmányoz. Ez a művészet, mely hat és gyönyörködtet.

Jókai dramatizált regényét, »Az arany ember«-t adták, melyben Lászné, mint Teréza mama, a költő képzeletét valósággá varázsolja. Küléptekor zajos tapsokkal fogadták s a zenekarból négy díszes virág-bokrétát nyújtottak

fel neki. Egyik virágbokrétahoz pénzes levél is volt mellékelve.

Az előadás a jobbak közé tartozott. Lászné mellett különösen ki kell emelnünk *Palotai Piroskát* (Noemi), ki szerepét sok kedves vonással ruházta fel, — *Bérczit* (Krisztyán Tódor) a kalandor hü alakításáért, — *Konkoly Emiliát* (Athalia), ki több jelenetet — különösen midőn meg akarja ölni Timeát — drámai erővel játszott, — *Gyöngyit* (Brazovics) s *Locsareknét* (Zsófi mama), — utóbbiak derűltégre hangolták az egész házat.

Góth kissé fiatal Timár volt, de tekintve azt, hogy szerepének betanulására alig volt ideje, a sikerrel meg lehet elégedve; *Tájkerti Berta* (Timea) figyelemre méltó alakítást mutatott be s ismét meggyőzött bennünket a felől, hogy gondos, szakértő vezetés és szorgalmas tanulás mellett rövid idő alatt szép haladást fog fölmutatni. A *Szentés* (Kadisa) játéka halvány és szintelen volt.

Tegnap este ötödször adták telt ház előtt a »*Becsület*«-et, mely kassza-darabba vált. Ritka jelenség, hogy egy fordított dráma ily nagy és tartós sikert arasson. Igaz, hogy a »*Becsület*« oly társadalmi kérdést bolygat, mely folyton a felszínen lebeg, azért áll a közönség előtt oly nagy becsben!

Holnap, vasárnap 1891. február hó 8-án partatlan bérletben:

A strike.

100 arannyal jutalmazott eredeti népszimű, dalokkal 3 szakaszban. Írták: Szigligeti Ede és Balázs Sándor.

Irodalom és művészet.

A »Csók« Berlinben. Dóczi Lajos »Csók«-ját hétfőn előadták a berlini Lessing-színházban. A darab nem volt egészen újdonság a berliniek előtt: a »National theater«-ben 1877. nyarán már előadták a bécsi Burg-színház tagjai, még pedig nagy sikerrel. »Berlin irodalmi és színházlátogató közönségét akkor elbűvölte a mű« — írta a »Börzencourier«: »zavartalan, költői hatása volt.« — nyilatkozott akkor a »National Zeitung.« A hétfői előadás is tetszett a mű a közönség legnagyobb részének, azonban a fogadtatásból s a bírálatokból az látszik, hogy 1877 óta erősen megváltozott a berlini közönség műízlése; a német birodalmi főváros »naturalismusa« nagyot fordított a közönségnek a költőiség iránti fogékonyságán. Egy német lap szerint nem sokba veszik manapság a könnyed verset, elezeken forduló finom párbeszédet. A Lessing-színháznak, melyben a vígjáték színre került, különben is nagyon vegyes műsora van és természetes, hogy nagy részben közönsége is hasonló. Így aztán a »Csók«-ot a közönségnek ezen része nemcsak hogy nem fogadta tetszéssel, de mindenáron zavarni is akarta az előadást, a mit azonban a nézők jobb része erélyesen visszautasított.

A »Thermidor« Oroszországban. Párisi lapok jelentése szerint az orosz csár megengedte, hogy a »Thermidor«-t Pétervártt előadják. Sardou új darabja Legault kisasszony javára fog menni. A színház igazgatója rendkívül fényes kiállítással fogja bemutatni az új darabot.

TÖRVÉNYSZÉK.

Eyraud kivégzése. Jelentettük már, hogy Eyraud-t Párisban kivégezték. Mikor a kivégzés előtt ezellájában fölkeltek az elítéltek, s kijelentették, hogy meg kell halnia, Eyraud arca krétafehér lett, de nyugalmát megőrizte a gyilkos. Szótlanul türte, hogy lenyírják, kezét összekössék s a lábához fűzzék. Megkérdezték, hogy van-e valami utolsó kívánsága, de Eyraud azt felelte, hogy nincs s a kínált

pálinkát is visszautasította. Azután meglehetősen gyors léptekkel ment ki a vérpadhoz, a pap kíséretében, kinek vizsgáztatását visszautasította. Az egész uton Constans belügyminisztert szidta s őt okozta azért, hogy kegyelmi kérvényt visszautasították. E mellett a leggyalázatosabb átkokat szórta szeretője: Bo parld Gabriella ellen. Mikor már leakarták a nyaktilóra kötni, kiszakította magát a hóhérlegények keze közül s oda kiáltott a közönségnek: »Constans gyilkos, nagyobb mint én!« Erre lefoglák, lekötözték s öt másodperc múlva hatalmas vérsugár szökött föl és a gyilkos feje a kosárba gurult. A kivégzés attól a pillanattól számítva, mikor az elíteltet felkötötték, 22 percig tartott.

Közgazdaság.

A földkerekség vasúthálózatát a következő érdekes statisztikai kimutatás tünteti fel: A föld vasutainak hosszúsága az 1884. év végétől 1888 végéig 102,899 kilométeres gyarapodott, így tehát közepes értékét véve, egy esztendőre 25,120 kilométernyi növekedés jut. A vasutak hossza az 1888. év végével 571,771 km., tehát négyszerte nagyobb volt, mint a földnek kerülete az egyenlítőn s felényivel (vagyis 187,351 kilométerrel) nagyobb mint a holdnak a földtől való közepes távolsága, mely 384,420 kilométer. A növekedésnek legtetemesebb része Amerikára (64,547 km) jelesen az Unióra esik. Az Egyesült-Államok vasutai a szóban forgó négy évben 201,735 km.-ről 251,291 km.-re növekedtek, vagyis közepes értékben 12,000 kilométernél is többel gyarapodtak. A többi világörzsek között Európa áll első helyen, mert vasutai 24,419 kilométerrel hosszabbodtak. E világörzsek birodalmi következő sorrendben következnek egymásra: Franciaországot és Németországot (4048 illetve 4047 kilométernyi vasúthosszabbodással) nyomban az osztrák-magyar birodalom követi, a mennyiben a monarchia vasutai (Boszniát és Herzegovinát is ide számítva) 3658 kilométerrel gyarapodtak, az oroszországi vasutak (Finnlanddal) 3643 kilométerrel. — **Olaszország** kiváló tevékenységet fejt ki a vasútépítés terén: hálózata 1884—1888 végéig 2286 kilométerrel, tehát 227%-al nőtt. Anglia vasutai az angol hálózathoz viszonyítva nem igen szaporodtak; az összes növekedés 1525 kilométer vagyis 5%. Spanyolország vasutai 985 kilométerrel 11%. Svédországé 927 kilométerrel 14%. Romániaé 873 km. vagyis 54%-al gyarapodtak. Ázsiában Britt-India jár elől a jó példával, amennyiben 4809 kilométernyi hosszúsággal gyarapította hálózatát. A »transkaspai vasut« Kis-Arwtól Samarkandig, mely 1885—1888. évig épült, 1202 kilométer hosszú. — Japánban 734 kilométerrel szaporodtak a vasutak, a többi ázsiai birodalmak (Chinát is beleértve) nem igen ahitoznak új vasutak után. A vasutas birodalmak sorába lepett Perzsia is egy igénytelen kis vonallal. Afrikában Algír és Tunis vette ki részét a vasútépítésből 915 km. hosszú vonallal. Egyiptom csak a múlt 1889. évben tervezett vasútjával akarja növesztetni vasútjainak hálózatát. A legifjabb földörzék: Ausztrália 4656 kilométerrel 38.4%-al igazolta, hogy ott van a vasútépítés igazán emelkedőben. Az európai vasutak lokomotívjainak száma 60,785 drab, az Európán kívül eső birodalmaknak, földsegeknek 42,902 lokomotívja van. Így tehát a föld összes vasútjain az 1888. év végével 103,687 mozdony pőfékelte a füstöt. A földön működő lokomotívoknak ereje körülbelül 220 millió lónak munkáját pótolja. Európában egy kilométer hosszu vasutnak építése — középértékben — 296,208 márkába kerül, tehát az összes (1888. év végén) forgalomban levő vasutak kerek összegben 63,463,000,000 márká értékét képviselnek. Az Európán kívül eső státusok vasutja kilométerenkint 162,165 márkából építetett, tehát a 357,519 kilométer hosszú vasut 57,977,000,000 márkába került. Mindezek alapján a föld egész területén (az 1888. év végén) forgalomban volt vasutakba 121,440,000,000 vagyis 12½ milliárd márká volt befektetve.

Budapesti gabnaárak. Febr. 6. Hivatalos jegyzések. Buza tavaszra 8.13 pénz/ 8.14 áru, ősze 7.76 7.78 áru. — Tengeri (uj) 1891. máj.—jun. 6.24 pénz, 6.26 áru. jul.—aug. — pénz — áru, aug.—szept. — pénz, — áru. Zab tavaszra 6.96 pénz, 6.98 áru ősze 6.15 pénz, 6.17 áru. Káposzta-repeze aug.—szept. 13.35 pénz, 13.40 áru.

Kőbányai sertésüzlet.

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése. — febr. 5.

a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1. Óreg nehéz (páronként 300 kilgron felüli súlyban) 43.1/2—44.1/2 2. Óreg közép (páronként 300—400 kilgr. súlyban) ——— 3. Fialat nehéz (páronként 320 kilgron felüli súlyban) 46.—46.1/2 4. Fialat közép (páronként 251—320 kilgr. súlyban) 45.—46.— 5. Fialat könnyű (páronként 250 kilgrig terjedő súlyban) 44.50 45.— II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 kilgron felüli súlyban) ——— 7. Közép (páronként 220—210 kilgr. súlyban) 43.—44.1/2 8. Könnyű (páronként 220 kilgrig terjedő súlyban) 43.—43.1/2 III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260 kilgron felüli súlyban) 43.—44.— 10. Közép (páronként 220—260 kilgr. súlyban) 43.—43.1/2 11. Könnyű (páronként 220 kilgrig terjedő súlyban) 42.—42.50 Sertés létszám: 1891. jan. 29. napján volt készlet 83,362 darab. A hizott sertés üzletirányzata: Az üzlet változatlan. Nevelni való sertés malacz (4—1 hónapos korban) — Felhajtás —

Hirdetmény.

Néhai Nánássy Ferencz hagyatékához tartozó
1. puszta ebesi, gazdasági épületekkel felszerelt őszi vetéssel ellátott 28 és 1/2 nyilas tanya föld.
2. Egy különálló 3 nyilas, épülettel és 8 hold őszi buza vetéssel ellátott ondódi föld eladó, avagy bérebe kiadó.
Ugyiszint a fentti hagyatékhoz tartozó nyugati faj tehén- és juhállomány, gazdasági eszközök és felszerelvények, igás lovak és ökrök szabad kezből eladók.
Értekezhetni a feltételek iránt Nánássy László királyi közjegyző végrendelet végrehajtónál Kismester-utca 1436. sz. a.

9448.

1890. tkv.

Arverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Lukács János és neje Sütő Sárának kérvénye folytán a debreczeni kir. törvényszék területén levő s a debreczeni 1643. sz. tjkvben I. 1732. és 5925. hrsz. a. Lukács János és neje Sütő Sára nevének álló ingatlanokra az önkéntes árverést az 1881. LX. t. cikk 206. §-a értelmében 2804 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi márczius hó 20-ik napján délután 3 órakor a debreczeni kir. törvényszék mint tkvi hatóság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen azonban csak 4000 frton vagy azon felül is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 280 frt 80 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben, 1890. december hó 1-ső napján.

A debreczeni kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság.

Nagy Károly,
kir. tvszéki bíró.

Jószív-Sorsjegyeket,

huzás folyó évi február hó 15-én

Főnyeremény 10.000 forint

eladunk

RÉSZLETFIZETÉSRE

következő csoportokban:

6 darabot,	36 havi részletre á	—	frt 96 kr.
10 "	36 "	"	1 " 60 "
20 "	36 "	"	3 " 20 "

Már az első részlet kézhezvétele után kapja a vevő az eredeti sorsjegyek sorozat- és nyerő számaival ellátott részletívet, mely

azonnali játékjogra

jogosít.

Vidéki rendeléseknél legelőszérűbb a megfelelő összeget postautalvánnyal feladni és hogy ajánlva küldhessük meg a részletívet, kérünk az első részleten kívül még további 20 krt hozzánk juttatni.

Az „Első Magyar Iparbank“ váltóüzlete

Budapest, IV., Deák-Ferencz-utca 5. sz.

NAGY KÉPES
ÁRJEJYZÉK
INGYEN ÉS BÉRMENTVE

HARMONIKÁRÓI
külön árjegyzék
kérendő.

MA

és máától kezdve

minden ünnep- és vasárnap délután,

a helyben állomásozó csász. és kir. 39-ik gyalogezred zenekara által **Czapek Péter** karnagy ur személyes vezénylete mellett,

a »MARGIT« fürdő villanynyal világított dísztermében

NAGY SÉTA-HANGVERSENY

tartatik.

Kezdeté délután 4 órakor. — Bemenet 20 krajczár.

A hangverseny bármily idő esetén megtartatik.

Kitünő ételek- és italokról gondoskodva lesz.

A t. cz. közönség minél számosabb megjelenését kérve, vagyok

tisztelettel:

Szicszay Gyula,

fürdő-tulajdonos.

Meghívás

AZ „ISTVÁN“ GŐZMALOM-TÁRSULAT

1891. márczius 1-én délelőtt 10 órakor a városháza nagy tanácstermében tartandó

ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság által előterjesztett 1890-ik évi mérleg, az arra vonatkozó igazgatósági jelentéssel.
2. A felügyelő bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásáról.
3. A mérleg helybenhagyása, a felmentvény megadása, a tiszta nyereség felosztása feletti intézkedés és a javasolt osztalék megállapítása.
4. A sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag helyének választás utjáni betöltése.

Kelt Debreczenben, 1891. január 27-én.

Az igazgatóság.

Felhivatnak azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni s szavazati jogukat gyakorolni kívánják, hogy igazoló jegyeiket — az alapszabály 28-ik czikke értelmében — a közgyűlés előtti napig a társulat czepléd-utczai irodájában átvenni ne terheltessenek: hol egyszersmind a mérleg és az igazgatóság jelentése február 22-től kezdve megtekinthetők.

UJONAN FELSZERELT

GONDY és EGEY FÉNYIRDÁJA.

(Csupán Teleky-utczá 6-ik szám alatt.)

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy az **egész monarchiában legnagyobb** ösmert és páratlan szerkezetű **uj üveg fedéllel ellátott** műtermünkben minden e szakmánkba vágó kellékekkel ujonnan felszereltük. Nevezetesen:

I. Français Antiplanet objectiv, egy méter átméretű Camera-val. Életnagyságu fényképek közvetlen felvételére
II. Egy kisebb objectiv pillanatnyi záróval. Felvételi időtartama: 200-ad másodperc. Gyermekek, állatok s mozgó tárgyak biztos felvételére.

III. Különböző díszletek:

1) 8 darab háttér a híres velencei festő **Moro** által festve: Salon, díszterem, templom belseje, téli táj, parkos, sziklás, tavas s sás tájak, és a hátterekhez kellő előtérrel.

2) balusterek, oszlopok, lépcsőzetek, zsámolyok, emelvények, hinták, csónak.

IV. Staffage-ok:

1. A legkülönböző gyermekjátékok, zenélő órák a gyermeki kedélyek felelevenítésére.

2. Állatok: kutyák, galambok, tyukok.

3. Dísz és közönséges korsók, ékszerartók és vázák.

V. Dísznövények, főve yes és gyepes ponyvák, selyemterítők, függönyök.

VI. Virágok: cserpes, kézi, és menyasszonyi bouquet-ok, guirland-ok, pálmák, Makart-boquet-ok.

VII. Uj mellékterem, melyben a felvett kész fénykép kifestéséhez szükséges színvázlat közvetlen a természet után — egy negyed órai ülés alatt — elkészítetik.

VIII. Így műtermünk minden kigondolható eszközökkel és staffageokkal végleg el lévén látva, képesek vagyunk: Minden tetszés szerinti rajz vagy festmény után — egy, mint több személyből álló — egész 60 személyig — festői csoportozatot a leghivebben utánozva magában a műteremben (nem udvaron) előállítani. Kéretik tehát a t. hölgyközönség a divatlapokban vagy más képes lapban megfelelő egyéniségükhöz mért tetszetős pose-okat magukkal elhozni, legalább ízlése és kívánsága felől tájékozást nyujt. Fényképeket nem kérünk. — Czélünk épen nem chablon-szerű fényképeket, de festői rajzokat fényképezve visszaadni modelle-inkben.

25 éven át a szenvedély legbensőbb érzetével folytatott üzletünk hü pártolását azzal véljük a t. közönségnek leghálásabban viszonzni, hogy az *árakat* szem előtt tartva mindig a legfinomabb kivített, a *legolcsóbbra* szabtuk.

Kirakatainkban és műtermünkben csak saját terményeink vannak kiállítva.

Kiváló tisztelettel:

GONDY és EGEY.

Debreczen 1891. Nyomatott Szabó Ferencz könyvnyomdájában.